

Сталий розвиток Спеціальних Олімпіад: стратегічний план розвитку

Євген Гончаренко, Ірина Когут

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Нині у світі, в тому числі і в Україні, спостерігаються позитивні зміни у ставленні до осіб з інвалідністю, залучення їх до активного способу життя, реалізації інклюзивного підходу в освіті, спорті, культурі, інших сферах. Разом з тим однією з найменш захищених верств населення залишаються люди з відхиленнями розумового розвитку. Спорт та фізична культура стали доступними для людей цієї нозологічної групи з появою руху Спеціальних Олімпіад. Зародившись у 1960-х роках, сьогодні вони являють собою міжнародний спортивний феномен, який охоплює мільйони людей з відхиленнями розумового розвитку у понад 170 країнах. **Мета.** Виявлення перспективних напрямів діяльності Спеціальних Олімпіад у світі, що обумовлені реалізацією Глобального стратегічного плану у 2021–2024 рр. **Методи.** Аналіз і узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів та матеріалів мережі Інтернет, синтез та узагальнення. **Результати.** Філософія Спеціальних Олімпіад полягає у формуванні світу без дискримінації, заснованого на принципах рівності та взаємоповаги. Протягом всієї історії діяльність Спеціальних Олімпіад була орієнтована на захист прав людей з відхиленнями розумового розвитку, пошук ефективних засобів соціальної інтеграції людей з інвалідністю через заняття спортом, розробку моделей інклюзивних тренувальних занять, вирішення медичних, освітніх та соціальних проблем. Саме тому у 2020 р. Спеціальна Олімпіада затвердила Глобальну стратегію розвитку на 2021–2024 рр., що розроблена на основі Цілей сталого розвитку ООН до 2030 р. У статті охарактеризовано Цілі сталого розвитку – підсумковий документ Саміту ООН зі сталого розвитку 2015 р., проаналізовано аспекти реалізації Цілей сталого розвитку ООН в межах спортивного руху Спеціальних Олімпіад, визначено фактори, які обумовлюють досягнення цілей, проаналізовано практичні кроки досягнення цілей у світі та в Україні.

Ключові слова: цілі сталого розвитку, Спеціальна Олімпіада, особи з відхиленнями розумового розвитку.

Yevhen Goncharenko, Iryna Kogut

SUSTAINED DEVELOPMENT OF SPECIAL OLYMPICS: STRATEGIC DEVELOPMENT PLAN

Summary. Today in the world including in Ukraine, there are positive changes in the attitude to people with disabilities, their involvement in an active lifestyle, and to the implementation of an inclusive approach in education, sports, culture, and other areas. Nevertheless, people with intellectual disabilities remain one of the least protected population. Sports and physical culture became available to people of this nosological group with the advent of the Special Olympics movement. Born in the 1960s, Special Olympics are now an international sporting phenomenon reaching millions of people with intellectual disabilities in more than 170 countries. **Objective.** An identification of promising areas of the Special Olympics in the world, due to the implementation of the Global Strategic Plan in 2021–2024. **Methods.** Analysis and generalization of special scientific and methodological literature, documentary materials, and materials of the Internet, synthesis and generalization. **Results.** The philosophy of the Special Olympics is to create a world without discrimination, based on the principles of equality and mutual respect. Throughout history, the Special Olympics activities have focused on protecting the rights of people with intellectual disabilities, finding effective means of social integration of people with disabilities through sports, developing models of inclusive training, and solving related medical, educational and social problems. That is why in 2020, the Special Olympics approved the Global Strategic Plan for 2021–2024, developed on the basis of the UN Sustainable Development goals to be achieved by the year 2030. The article examines the Sustainable Development Goals, the final document adopted at the 2015 UN Summit on the Sustainable Development Goals, analyzes aspects of the UN Sustainable Development Goals achievement within the framework of the Special Olympics sports movement, identifies the factors that determine the achievement of goals, and analyzes practical steps to achieve the goals in the world and in Ukraine.

Keywords: sustainable development goals, Special Olympics, people with intellectual disabilities.

Goncharenko Ye., Kogut I. Sustained development of Special Olympics: strategic development plan. Theory and Methods of Physical education and sports. 2021; 4: 59–64
DOI: 10.32652/tmfv.2021.4.59–64

Гончаренко Є., Когут І. Сталий розвиток Спеціальних Олімпіад: стратегічний план розвитку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021; 4: 59–64
DOI: 10.32652/tmfv.2021.4.59–64

Вступ. У 2015 р. на Генеральній асамблеї ООН було прийнято Цілі сталого розвитку до 2030 р. Цей документ став логічним продовженням Цілей розвитку тисячоліття, програма якого реалізовувалась до цього [17].

Наступні десять років країни мають спрямовувати свої зусилля на подолання бідності, боротьбу з нерівністю та вирішення глобальних соціальних проблем. Безумовно, найменш захищеною категорією населення залишаються люди з інвалідністю [1, 4, 5, 8, 9]. Зневажливе ставлення до них у суспільстві, відсутність сприятливих умов для працевлаштування, брак належних соціальних програм, недостатня соціальна адаптованість та низька комунікація у суспільстві, порушення прав – ці та інші проблеми досі є актуальними для осіб з інвалідністю у багатьох країнах світу. Саме тому реалізація Цілей сталого розвитку передбачає необхідність звернути особливу увагу на цю незахищену соціальну категорію.

Цілі сталого розвитку ООН до 2030 р. стали фундаментальним документом для Спеціальних Олімпіад. У 2020 р. Спеціальна Олімпіада затвердила Глобальний стратегічний план, реалізація якого передбачає досягнення окремих цілей сталого розвитку [11]. Саме тому в межах нашого дослідження ми прагнемо провести аналіз Стратегії розвитку Спеціальної Олімпіади і визначити механізми досягнення цілей сталого розвитку для людей з відхиленнями розумового розвитку, в тому числі в Україні.

Мета дослідження – виявлення перспективних напрямів діяльності Спеціальних Олімпіад у світі, що обумовлені реалізацією Глобального стратегічного плану у 2021–2024 рр.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів та матеріалів мережі Інтернет, синтез та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Проблема соціальної інте-

грації та адаптації осіб з відхиленнями розумового розвитку (ВРР) та людей з інвалідністю в цілому, дискримінація їхніх прав досі залишається актуальними та часто не вирішеними питаннями для багатьох країн світу [3, 5, 6, 10, 12, 14]. Ця глобальна проблема є предметом тривалої та складної роботи численних міжнародних організацій, де лідируючі позиції займає Організація Об'єднаних Націй (ООН) [18].

Потужним важелем соціально-культурних змін у ставленні до осіб з ВРР стало заснування у Сполучених Штатах Америки у 1968 р. міжнародної організації Спеціальні Олімпіади. За понад п'ятдесятирічний період своєї діяльності міжнародний спортивний рух Спеціальних Олімпіад набув широкої популярності у світі, отримав визнання Міжнародного олімпійського комітету, сприяв залученню до систематичних занять спортом мільйонів осіб з ВРР [11]. Проте, найважливішим є те, що у результаті системної та ефективної роботи здійснено важливі кроки у подоланні стереотипного, зазвичай негативного, ставлення суспільства до людей з ВРР, відбулись суттєві трансформаційні зміни у соціумі відносно сприйняття, співпраці, навчання та комунікації з особами з ВРР.

В останні роки діяльність Спеціальних Олімпіад у світі зазнала сут-

тевих змін, що обумовлено розширенням напрямів діяльності цієї міжнародної організації, пошуком нових шляхів здійснення системної міжнародної підтримки людей з ВРР, розробкою інноваційних соціальних програм, спрямованих на створення умов для самореалізації осіб з ВРР [19-23].

Концептуальні плани та основні цілі діяльності Спеціальних Олімпіад знайшли своє відображення у Глобальному стратегічному плані на 2021–2024 рр., документі, який був затверджений та презентований світової спільноті у 2020 р. Цей план розроблений на основі Цілей сталого розвитку ООН до 2030 р. [11]

У вересні 2015 р. у рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку. Підсумковою резолюцією цього форуму, який мав назву «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», стали Цілі сталого розвитку [15, 16].

Цілі сталого розвитку ООН – документ, що містить 17 основоположних цілей, для досягнення яких визначено 169 завдань. Визначені напрями сталого розвитку є цілісними, актуальними, реальними для досягнення та перспективними для усіх країн світу. Вони мають комплексний характер і забезпечують зрівноваження трьох вимірів

сталого розвитку: економічного, соціального та екологічного.

Всесвітній банк визначає «сталі розвиток» як управління сукупними активами (фізичний, природний та людський капітал) суспільства в інтересах збереження та збільшення людських можливостей» [2, 7, 13]. Значна кількість науковців [3, 6, 8] вважають концепцію сталого розвитку однією з найперспективніших ідеологій XXI ст. Слід зазначити, що концепція сталого розвитку ґрунтується на трьох компонентах: економічному, соціальному, екологічному (рис. 1).

Для досягнення сталого розвитку надважливим є ефективне партнерство між державою та структурами, які її представляють, приватним сектором та громадянським суспільством за умови можливості спиратися на досвід та стратегії розвитку, а також ресурси один одного.

Вирішенню значної кількості проблем осіб з інвалідністю присвячені окремі розділи Цілей сталого розвитку (рис. 2), зокрема в частині освіти, зростання і зайнятості, подолання нерівності, розвитку міст і громад тощо.

Відповідно до Глобального стратегічного плану на 2021–2024 рр. візія Спеціальних Олімпіад полягає у формуванні інклюзивного світу, що можливий і завдяки спорту. Саме через залучення до спортивної діяльності

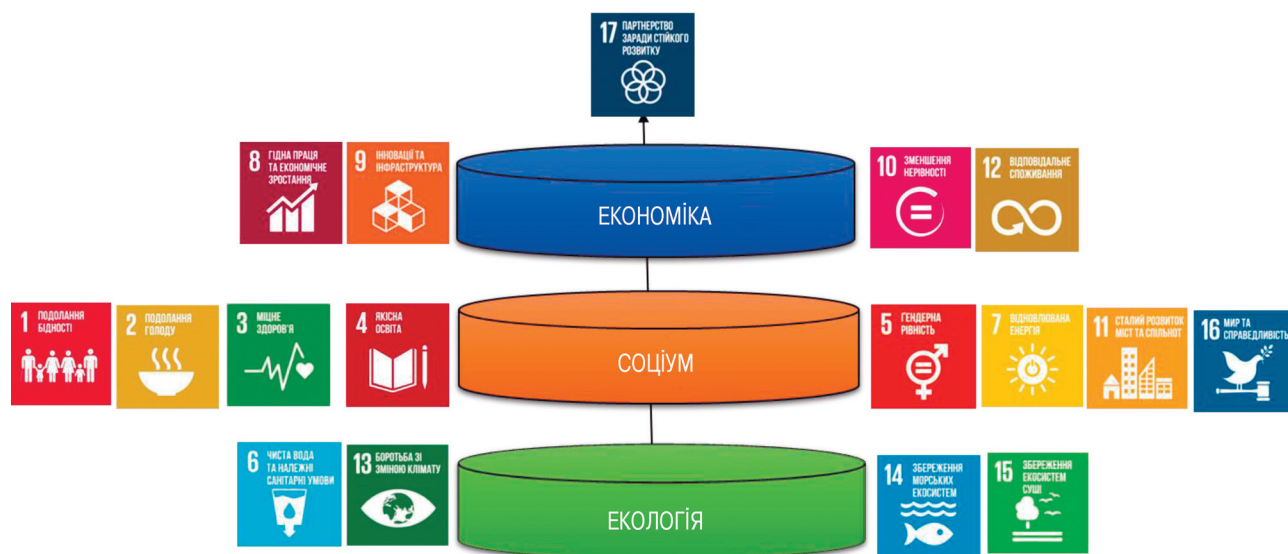

Рисунок 1 – Цілі сталого розвитку ООН та їх взаємозв'язок з компонентами сталого розвитку:

1 – подолання бідності; 2 – подолання голоду; 3 – міцне здоров'я; 4 – якісна освіта; 5 – гендерна рівність; 6 – чиста вода та належні санітарні умови; 7 – відновлювана енергія; 8 – гідна праця та економічне зростання; 9 – інновації та інфраструктура; 10 – зменшення нерівності; 11 – сталий розвиток міст та спільнот; 12 – відповідальне споживання; 13 – боротьба зі зміною клімату; 14 – збереження морських екосистем; 15 – збереження екосистем суші; 16 – мир та справедливість; 17 – партнерство заради стійкого розвитку

Рисунок 2 – Врахування питань інвалідності на порядку денному зі сталого розвитку ООН (за даними Національної Асамблеї людей з інвалідністю України)

люди з ВРР мають можливість вести активний здоровий і повноцінний спосіб життя.

Глобальний стратегічний план є складовою багаторічного плану функціонування та розвитку Спеціальних Олімпіад у світі, які передбачають досягнення довгострокових результатів, серед яких наступні індикатори змін у суспільстві: створення відповідних умов для систематичного покращення фізичної підготовленості, розвитку та оздоровлення спортсменів Спеціальної Олімпіади; покращення соціального та емоційного благополуччя спортсменів, волонтерів, партнерів, інших учасників руху; створення інклюзивного суспільства.

Глобальний стратегічний план орієнтований на досягнення двох ключових цілей:

1) розвиток і розширення спортивних програм на місцевому рівні, зміцнення здоров'я, покращення фізичного розвитку та благополуччя осіб з ВРР;

2) усунення перешкод для інклюзії та розширення доступності за допомогою цифрових технологій.

Глобальний стратегічний план Спеціальних Олімпіад на 2021–2024 рр. передбачає імплементацію та досягнення восьми цілей ООН. Досягнення

зазначених цілей передбачає реалізацію трьох стратегій, визначених у таблиці 1.

Успішність досягнення цілей сталого розвитку шляхом реалізації вказаних вище стратегій визначається рядом чинників (рис. 3).

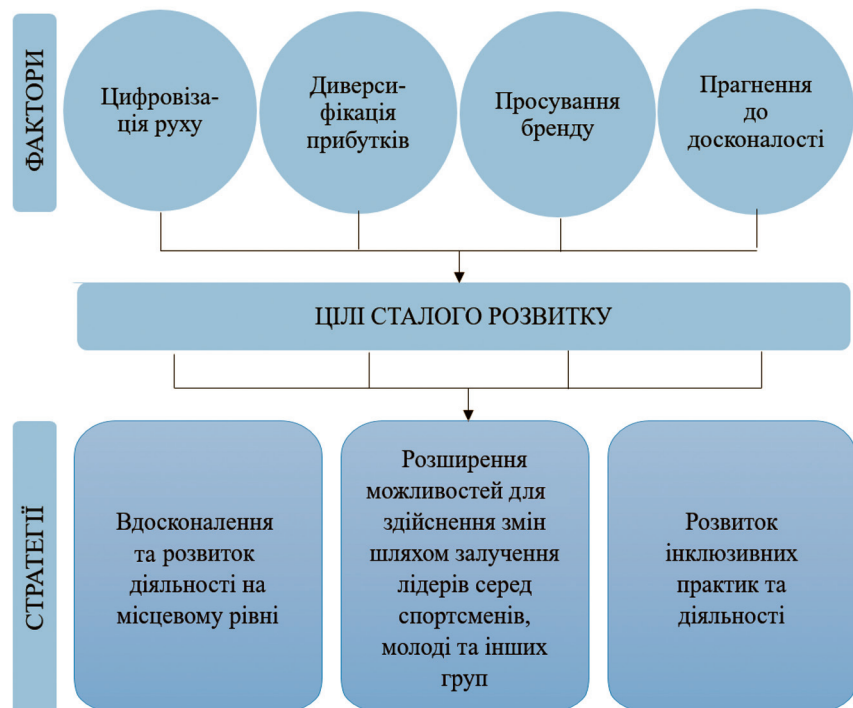

Рисунок 3 – Фактори, що обумовлюють успішність досягнення цілей сталого розвитку згідно із Глобальним стратегічним планом Спеціальних Олімпіад (2021–2024 рр.)

Цифровізація руху обумовлена сучасними змінами у суспільстві. Широке використання комп'ютерних технологій, процеси диджиталізації, мобільні технології вже давно стали невід'ємною частиною життя людей. Спеціальна Олімпіада ініціює ряд заходів, спрямованих на залучення до використання цифрових технологій людьми з ВРР. Серед основних напрямів цифровізації передбачається: забезпечення проведення ефективних та безпечних тренувальних занять шляхом розробки різноманітних мультимедійних програм; організація освітніх проєктів; залучення родин до участі у заходах Спеціальної Олімпіади; розширення лідерських навичок тощо.

Диверсифікація прибутків ставить за мету розширення джерел фінансування програм Спеціальних Олімпіад. Основні вектори та механізми залучення інвестицій – міжнародні та державні організації, розширення маркетингової діяльності, популяризація руху Спеціальних Олімпіад у світі.

Просування бренду – один з надважливих чинників реалізації визначеної стратегії. Серед основних завдань: робота з уболівальниками під час проведення змагань, висока якість орга-

Таблиця 1. Реалізація Цілей сталого розвитку ООН міжнародною організацією Спеціальні Олімпіади

Цілі	Стратегії Спеціальних Олімпіад	Шляхи реалізації
Ціль 3. Міцне здоров'я	Вдосконалення та розвиток діяльності на місцевому рівні	1. Зміцнювати та нарощувати діяльність на місцевому рівні з метою залучення осіб з ВРР до систематичних занять спортом, незалежно від віку та фізичної підготовленості. 2. Збільшувати обсяги спортивної підготовки та кількості змагань місцевого рівня. В тому числі за програмами «Об'єднаний спорт», «Маленькі спортсмени», «МАТР». 3. Підвищувати кваліфікацію тренерів шляхом організації та проведення освітніх семінарів, вебінарів, курсів тощо. 4. Формувати та розвивати партнерські відносини на місцевому рівні
Ціль 5. Гендерна рівність		
Ціль 11. Сталий розвиток міст та спільнот		
Ціль 4. Якісна освіта	Розширення можливостей для здійснення змін шляхом залучення лідерів серед спортсменів, молоді та інших груп	1. Інвестувати в навчання та виховання спортсменів, партнерів та інших учасників Спеціальних Олімпіад на засадах інклюзивного оздоровлення та благополуччя. 2. Збільшити кількість успішних програм «Об'єднаного спорту». 3. Розширювати аудиторію та вплив лідерів Спеціальних Олімпіад, застосовуючи принципи «Об'єднаного лідерства». 4. Залучати молодих, талановитих спортсменів до тренувальних занять та змагань як наставників. Залучати їх до формальних та неформальних заходів
Ціль 10. Скорочення нерівності		
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	Розвиток інклюзивних практик та діяльності	1. Сприяти розширенню інклюзивного підходу у спорті, освіті, системі охорони здоров'я. 2. Налагодити співпрацю зі спортивними федераціями, медичними закладами, університетами, некомерційними організаціями для розширення інклюзивного підходу, зокрема через реалізацію програм «Об'єднаний спорт», «Об'єднане лідерство»
Ціль 16. Мир та справедливість		
Ціль 17. Партнерство заради стійкого розвитку		

нізації Всесвітніх ігор Спеціальних Олімпіад, залучення глобальних комунікаційних компаній до висвітлення подій Спеціальної Олімпіади у світі. Ключовим аспектом цього напрямку визначено просування бренду на місцевому рівні.

Прагнення до досконалості – компонент досягнення цілей, що характеризується розширенням програм лідерської спрямованості. Створення належних умов для навчання спортсменів з метою їх подальшого працевлаштування, залучення до активного способу життя.

Досягнення цілей сталого розвитку на практиці передбачається шляхом реалізації на міжнародному та національному рівнях різноманітних спортивних, соціальних, освітніх, оздоровчих програм. Зокрема, напрямки діяльності Спеціальних Олімпіад на сучасному етапі розвитку спрямовані на розширення спортивної діяльності, збереження та зміцнення здоров'я спортсменів та їхніх родин, соціальну інтеграцію людей з ВРР, створення умов для самореалізації спортсменів, партнерів, волонтерів, інших учасників Спеціальних Олімпіад.

Реалізація стратегії «Вдосконалення та розвиток діяльності на місцевому рівні» передбачає активізацію місцевих та регіональних осередків Спеціальних Олімпіад. Важливим завданням стратегії є пошук механізмів для забезпечення безперервності та систематичності тренувального процесу спортсменів, у тому числі шляхом організації регулярних інклюзивних тренувальних занять із залученням здорових спортсменів–партнерів. Програма Спеціальних Олімпіад «Об'єднаний спорт» визначає підходи та зміст до організації інклюзивних тренувальних занять. Мета програми полягає у проведенні спільних тренувальних занять і змагань спортсменів з ВРР і партнерів (практично здорових спортсменів). Досвід реалізації цієї програми налічує понад 30 років. Проте в останні роки з метою більш широкого залучення практично здорових осіб до інклюзивного спорту програма «Об'єднаний спорт» передбачає три моделі реалізації: змагальну, розвитку гравців, рекреаційну.

Стратегія «Розвиток інклюзивних практик та діяльності» передбачає розробку та реалізацію програм, які б

дозволили залучити до занять фізичною культурою та спортом всі категорії осіб з ВРР, незалежно від віку та функціональних можливостей. Наразі Спеціальна Олімпіада особливу увагу приділяє поширенню програм «Маленькі спортсмени» та «МАТР».

Програма «Маленькі спортсмени» орієнтована на вікову групу 2–7 років і спрямована на впровадження корекційних занять руховою активністю з дітьми з ВРР. Основне завдання програми «МАТР» (Motor Activity Training Program) полягає у залученні до тренувальних занять осіб з важкими формами розумових відхилень, що супроводжуються фізичними порушеннями. Ця програма дозволяє залучити до занять дітей та дорослих, для яких традиційні тренування є недоступними. Такий підхід сприяє реалізації окремих цілей сталого розвитку, пов'язаних із боротьбою з нерівністю та захистом прав громадян.

Україна приєдналась до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. У 2016 р. було підготовлено Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», де відображено адаптовані, з урахуванням потенціала

лу та інтересів нашої держави, цільові орієнтири та національні завдання для досягнення цілей до 2030 р.

Президентом України 30 вересня 2019 р. видано Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [15, 16], яким підтримано забезпечення досягнення глобальних цілей сталого розвитку для подальшого економічного зростання держави, поліпшення добробуту населення, подолання соціальної нерівності та різних форм дискримінації, в тому числі, людей з інвалідністю.

В Україні діяльність Спеціальних Олімпіад, спрямована на реалізацію Глобального стратегічного плану, здійснюється як на національному, так і регіональних і місцевих рівнях. Серед основних напрямів діяльності Спеціальної Олімпіади України (далі – СОУ), які забезпечують досягнення сталого розвитку, є: організація національних та регіональних змагань з командних та індивідуальних видів спорту; поширення програми «Маленькі спортсмени» з метою залучення до регулярних занять руховою активністю дітей від 2 років; популяризація на місцевих рівнях програми «Об'єднаний спорт»; реалізації програми «Здорові громади», спрямованої на подолання соціальних перешкод та покращення медичного забезпечення родин, які мають осіб з відхиленнями розумового розвитку.

Поточна пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19), унеможливує досягнення окремих завдань сталого розвитку. Зокрема, в багатьох регіонах країни суттєво зменшилась чисельність осіб, які займаються спортом за програмами Спеціальних Олімпіад. Ряд міжнародних та національних проєктів, у яких була запланована участь і українських спортсменів, скасовано або перенесено. Так, були відтерміновані зимові Всесвітні ігри Спеціальних Олімпіад, скасовані міжнародні спортивні турніри, що призвело до суттєвого спаду показників розвитку Спеціальних Олімпіад як у нашій країні, так і у світі.

Висновки. Цілі сталого розвитку – глобальний виклик для сучасного покоління. Серед основоположних соціальних завдань ООН виокремлює боротьбу з дискримінацією та нерівністю, підвищення якості життя, оздоровлення населення тощо.

Окремі цілі сталого розвитку знайшли своє відображення у Глобальному стратегічному плані Спеціальних Олімпіад, що визначає механізми та засоби вирішення соціальних проблем людей з ВРР як за допомогою спорту і фізичної культури, так і шляхом організації соціально-культурних проєктів, розширення медичного забезпечення тощо. Досягнуті результати, у свою чергу, сприятимуть соціальному захисту і підтримці спортсменів Спеціальної Олімпіади, створенню рівних можливостей для самореалізації, повноцінного життя та, відповідно, соціальної інтеграції.

Перспективи подальших досліджень передбачають пошук механізмів реалізації Глобального стратегічного плану Спеціальних Олімпіад в нашій державі, розробці програми розвитку спорту для людей з ВРР на місцевих рівнях, що сприятиме формуванню сталого розвитку українського суспільства, допоможе боротись з нерівністю та дискримінацією, долати наявні стереотипи уявлення про людей з відхиленнями розумового розвитку.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Башкірова ММ. Фізична активність і спорт серед інвалідів: реальність і перспективи. Спорт для всіх. 2015; 1-2: 11-4.
2. Боголюбов ВМ, редактор. Стратегія сталого розвитку: підручник. Київ: ВЦ НУБІПУ; 2018. 446 с.
3. Інклюзивна політика: Урядовий портал [Інтернет]. Єдиний веб-портал органів державної влади; 2021 [цитовано Жов 21]. Доступно: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/inklyuzivna-politika>
4. Когут І, Степанюк О. Соціально-гуманістична спрямованість волонтерської діяльності в адаптивному спорті. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021; 1: 82–87 DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2021.1.82-87>
5. Когут ІО. Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивної фізичної культури в Україні [монографія]. Львів: СПОЛОМ; 2015. 284 с.
6. Конвенція про права осіб з інвалідністю. [Інтернет] № 1767-VI. 16.12.2009. Доступно: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
7. Кононенко ОЮ. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник. Київ: ДП «Прінт сервіс»; 2016. 109 с.
8. Костюк ВЛ. Міжнародні стандарти права осіб з інвалідністю в умовах правової та соціальної держави: теоретико-правовий аспект. Актуальні проблеми соціального права в Україні: збірник наукових праць. Харків: Юрайт; 2017. с. 199-215.

9. Матвеев СФ, Когут ІО, Борисова ОВ. Адаптивний спорт: [навчально-наочний посібник для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту]. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»; 2014. 116 с.

10. Мельник ВП. Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2015. 2 (12) Доступно на: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n1/15mvptpa.p>

11. Офіційний сайт міжнародної організації Спеціальні Олімпіади [оновлено 2021 жов. 10; цитовано 2021 Лис. 21]. Доступно на: <https://www.specialolympics.org>

12. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII: [Електронний ресурс]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.

13. Садовенко А, Масловська Л, Середа В, Тимочко Т. Сталій розвиток суспільства: навчальний посібник. 2-ге вид. Київ; 2011. 392 с.

14. Соціальний захист населення України: навчальний посібник. Вакулко ВМ, Орлатий МК, редактори. Київ; 2010. 212 с.

15. Указ Президента України «Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» від 12 січня 2015 р. № 5/2015. Доступно на: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>. 13.

16. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 164.

17. Цілі сталого розвитку ООН до 2030 року. Доступно на: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>

18. Ali A, Scissor K, Ratti V, Strydom A, King M, Hassiotis A. Discrimination and other barriers to accessing health care: Perspectives of patients with mild and moderate intellectual disability and their carers. PLoS One. 2013 Aug; 8 (8): 1-13.

19. Bowers K, Corby D, Lambert V, Staines A, McVeigh T, McKeon M, et al. People with intellectual disability and their families' perspectives of Special Olympics Ireland: Qualitative findings from the SOPHIE study. J Intellect Disabil. 2016 Dec; 20(4): 354-70.

20. Kogut I, Goncharenko E et al. Unified gives us a chance. An evaluation of Special Olympics Youth Unified Sports Programme in Europe/Eurasia. Ireland: University of Ulster, 2010; 96.

21. Kohut I, Marynych V, Chebanova K. Methodological and methodical support for the organization of an inclusive educational and training process for athletes with disabilities in karate. Teoria ta Metodika Fizicnogo Vihovannathis link is disabled. 2021;21(2):121–128 DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2021.2.04>

22. Kohut Iryna, Borysova Olha, Marynych Viktoriia, Chebanova Kateryna, Filimonova Natalia, Kropyvnytska Tetiana and Krasnianskiy Kyrylo. (Original Scientific Paper) Organizational Basics of Inclusive Education and Training Process for Karate Athletes with Disabilities. 107-112. Sport Mont (2021);19(2): 107–112 DOI 10.26773/smj.210918

23. Mysliwiec Andrzej, Damentko Mariusz Global initiative of the Special Olympics movement for people with intellectual disabilities. Journal of Human Kinetics. 2015; 45: 253-9.

LITERATURE

1. Bashkirova MM. Physical activity and sports among people with disabilities: reality and prospects. Sport for all. 2015;1-2: 11-4.

2. Boholiubov VM, editor. Strategy of sustainable development: textbook. Kyiv: PH of the NULESU; 2018. 446 p.
3. Inclusive policy: Governmental portal [Internet]. Unified web portal of public authorities; 2021 [cited on January, 21]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/inklyuzivna-politika>
4. Kogut I, Stepaniuk O. Socio-humanistic focus of volunteer activity in adaptive sports. Theory and methods of physical education and sports. 2021; 1: 82–87. DOI: <https://doi.org/10.32652/tm-fvs.2021.1.82-87>
5. Kogut IO. Socio-humanistic principles of development of adaptive physical education in Ukraine [monograph]. Lviv: SPOLOM. 2015. 284 p.
6. Convention on the Rights of Persons with Disabilities [Internet]. No. 1767-VI. 16.12.2009. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
7. Kononenko OYu. Current issues of sustainable development: methodological study guide. Kyiv: SE "Print Servis" 2016. 109 p.
8. Kostiuk VL. International legal standards on the rights of persons with disabilities in a legal and social state: theoretical and legal aspect. Aktualni problemy sotsialnoho prava v Ukraini: collection of scientific papers. Kharkiv: Yurait; 2017. p. 199-215.
9. Matvieiev SF, Kogut IO, Borysova OV, Adaptive sports: [study and reference guide for students of higher education institutions in physical education and sports]. Kyiv: TOV "NVP "Interservis" 2014. 116 p.
10. Melnyk VP. Concepts and attributes of social protection of persons with disabilities: theoretical and legal aspect. Scientific journal of the National University of «Ostroh Academy». Law Series. 2015. 2 (12) Retrieved from: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n1/15mvtpa.p>
11. The official Web-site of the international organization Special Olympics [updated on October 10, 2021; cited on November 21, 2021] Retrieved from: <https://www.specialolympics.org>
12. On the principles of social protection for persons with disabilities in Ukraine: Law of Ukraine of 21.03.1991 No. 875-XII: [Electronic resource]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
13. Sadovenko A, Maslovska L, Sereda V, Tymochko T. Sustainable development of society: study guide. 2nd edition. Kyiv; 2011. 392 p.
14. Social protection of the population of Ukraine: study guide. Vakulenko VM, Orlatyi MK, editors. Kyiv; 2010. 212 p.
15. Decree of the President of Ukraine "On the Strategy for Sustainable Development "Ukraine – 2020" of January 12, 2015. No. 5/2015. Retrieved from: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>. 13.
16. Ukraine 2030: The doctrine of balanced development. 2nd edition. – Lviv: Kalvaria, 2017. 164.
17. UN Sustainable development goals 2030 Agenda. Retrieved from: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>
18. Ali A, Scissor K, Ratti V, Strydom A, King M, Hassiotis A. Discrimination and other barriers to accessing health care: Perspectives of patients with mild and moderate intellectual disability and their carers. PLoS One. 2013 Aug; 8 (8): 1-13.
19. Bowers K, Corby D, Lambert V, Staines A, McVeigh T, McKeon M, et al. People with intellectual disability and their families' perspectives of Special Olympics Ireland: Qualitative findings from the SOPHIE study. J Intellect Disabil. 2016 Dec; 20(4): 354-70.
20. Kogut I, Goncharenko E et al. Unified gives us a chance. An evaluation of Special Olympics Youth Unified Sports Programme in Europe/Eurasia. Ireland: University of Ulster, 2010; 96.
21. Kohut I, Marynych V, Chebanova K. Methodological and methodical support for the organization of an inclusive educational and training process for athletes with disabilities in karate. Teoria ta Metodika Fizicnogo Vihovannathis link is disabled. 2021;21(2):121–128 DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2021.2.04>
22. Kohut Iryna, Borysova Olha, Marynych Viktoriia, Chebanova Kateryna, Filimonova Natalia, Kropyvnytska Tetiana and Krasnianskiy Kyrylo. (Original Scientific Paper) Organizational Basics of Inclusive Education and Training Process for Karate Athletes with Disabilities. 107-112. Sport Mont (2021);19(2): 107–112 DOI 10.26773/smj.210918
23. Mysliwiec Andrzej, Damentko Mariusz Global initiative of the Special Olympics movement for people with intellectual disabilities. Journal of Human Kinetics. 2015; 45: 253-9.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Гончаренко Євген Володимирович <https://orcid.org/0000-0002-7196-3061>, vespo.vaulter@gmail.com

Когут Ірина Олександрівна <https://orcid.org/0000-0002-8862-9545>, kogut_irina@ukr.net

Національний університет фізичного виховання і спорту України
03150, Київ, вул. Фізкультури, 1.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Goncharenko Ievgen <https://orcid.org/0000-0002-7196-3061>, vespo.vaulter@gmail.com

Kogut Iryna <https://orcid.org/0000-0002-8862-9545>, kogut_irina@ukr.net

National University of Ukraine on Physical Education and Sport
03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1.

Надійшла 08.09.2021